

OECD KONSEYİNİN REKABET DEĞERLENDİRMESİ HAKKINDAKİ TAVSİYE KARARI

2009

Rekabetin artması, ekonomik verimlilik ve büyümeye katkıda bulunmaktadır. Bununla birlikte, birçok ülkede yasalar, yönetmelikler veya hükümet tarafından getirilen diğer engeller piyasalardaki faaliyetleri gereksiz yere sınırlamaktadır. "Rekabet değerlendirmesi", yani rekabete daha az zarar vererek aynı hedeflere ulaşan alternatif politikalar geliştirmek üzere, rekabeti gereksiz yere sınırlayan politikaları bulmak amacıyla politikaların değerlendirilmesi, bu sınırlamaları ortadan kaldırmak için önemli bir adımdır.

OECD Konseyi, 22 Ekim 2009'da, hükümetleri rekabeti aşırı derecede kısıtlayan mevcut veya teklif halindeki kamu politikalarını belirlemeye ve daha rekabetçi alternatifler benimseyerek bunları değiştirmeye çağırarak bir Tavsiye Kararı kabul etti. Tavsiye Kararı aynı zamanda, hükümetlere bu gibi incelemeleri üstlenmek için kurumsal mekanizmalar oluşturmayı önermektedir.

Rekabet değerlendirmesiyle ilgili bir dizi yaklaşım söz konusudur ve OECD'nin geliştirdiği Rekabet Değerlendirmesi Araç Seti bunlardan biridir. Araç Seti hakkında daha fazla bilgiyi www.oecd.org/competition/toolkit adresinde bulabilirsiniz.

OECD, hem OECD üyesi olan hem de OECD üyesi olmayan ülkeler tarafından Tavsiye Kararının uygulanmasını desteklemek için çalışmaktadır. Uygulamayı desteklemek isteyen OECD üyesi olmayan ülkeler, OECD Rekabet Bölümü'nden Sean Ennis ile görüşebilir [+33 1 45 24 89 78, +33 1 45 24 97 35 veya DAFCOMPContact@oecd.org].

OECD Rekabet Komitesi Hakkında

OECD Rekabet Komitesi, rekabet politikası ve uygulamaları konusundaki tartışmaların ön saflarında yer almaktadır. Rekabet otoritelerinin liderlerini bir araya getirerek, önemli rekabet politikası konularında düzenli olarak görüş, analiz ve en iyi uygulamaların paylaşılmasını teşvik etmektedir. Komitenin çalışmaları OECD Mali ve Kurumsal İşler Müdürlüğü bünyesindeki Rekabet Bölümü tarafından desteklenmektedir. www.oecd.org/daf/competition

OECD Hakkında

OECD, hükümetlerin politika deneyimlerini karşılaştırıp paylaştığı, karşılaşılan zorluklar ışığında iyi uygulamaları saptamak ve daha iyi yaşamlar için daha iyi politikalar üretmek amacıyla kararlar ve önerilerin teşvik edildiği bir forumdur. OECD'nin misyonu, dünyanın dört bir yanındaki insanların ekonomik ve sosyal refahını geliştiren politikaları teşvik etmektir. www.oecd.org

Oecd Konseyinin Rekabet Değerlendirmesi Hakkındaki Tavsiye Kararı

22 Ekim 2009'da Konsey tarafından onaylandığı Őekliyle
C(2009)130 - C/M(2009)21/PROV

KONSEY,

14 Aralık 1960 tarihli Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı Sözleşmesinin 5 b) maddesini **göz önünde tutarak;**

1997 Bakanlar düzeyindeki Konsey Toplantısında ulaşılan, rekabet üzerindeki kısıtlamaların sıklıkla maliyetli olduğu, kamu çıkarlarını sağlama açısından etkin olmadığı ve bunlardan kaçınılması gerektiğine yönelik anlaşmayı **göz önünde tutarak;**

Hükümetleri yeni düzenleme teklifleri ile mevcut düzenlemeleri rekabet açısından gözden geçirmeye çağırarak Düzenleme Kalitesi ve Performansına İlişkin OECD Rehber İlkeleri'ni [C(2005)52] **göz önünde tutarak;**

Rekabetin tüketicilere sunulan mal ve hizmetlerin tüketici tercihlerine daha uygun olmasına yardımcı olarak ve fiyatlarda azalma, kalitede iyileşme, yenilikte artma ve verimlilikte yükselme gibi faydalar sağlayarak etkinliği artırdığını **kabul ederek;**

Daha yüksek verimliliğin ekonomik büyüme ve istihdamda artış bakımından gerekli olduğunu **kabul ederek;**

Kamu politikalarının ticarete, topluma, sağlığa, güvenliğe, emniyete, çevreye ve diğer konulara ilişkin farklı hedeflere hizmet ettiğini **kabul ederek;**

Zaman zaman kamu politikalarının rekabet üzerinde gereksiz kısıtlamalar yarattığını **kabul ederek;**

Bu gibi gereksiz kısıtlamaların, söz konusu kamu politikalarının ekonomik düzenleme odaklı olmadığı ve rekabeti herhangi bir şekilde etkileme amacı gütmeyeceği durumlarda bile gayriihiyari olarak ortaya çıkabileceğini **kabul ederek;**

Rekabet üzerinde gereksiz kısıtlamalar oluşturan politikaların, genellikle, amaçlarına ulaşırken pazardaki rekabeti teşvik edecek şekilde değiştirilebileceğini **kabul ederek;**

Düzenleme altındaki endüstrilere ilişkin düzenleme ve reformların genellikle muhtemel etkiler hakkında ayrıntılı rekabet değerlendirmesi yapılması gerektirdiğini **kabul ederek;**

Diğer koşullar sabitken, saptanan kamu politikası hedeflerine ulaşmayı sağlamaları kaydıyla, rekabete daha fazla zarar veren politikaların yerine rekabete daha az zarar veren kamu politikalarının tercih edilmesi gerektiğini **kabul ederek;**

Bazı ülkelerin halihazırda rekabet değerlendirmeleri yaptığını **dikkat çekerek;**

OECD ile bir dizi OECD Üye ülkesinin rekabet değerlendirmesi araç setleri geliştirdiğine **dikkat çekerek;**

I. Üye ülkelerin hükümetlerine aşağıdaki TAVSİYELERDE BULUNUR:

A. Rekabet üzerinde gereksiz kısıtlamalar oluşturan mevcut ya da teklif halindeki kamu politikalarının saptanması

1. Hükümetler rekabet üzerinde gereksiz kısıtlamalar oluşturan mevcut ya da teklif halindeki kamu politikalarının saptanmasına yönelik uygun bir süreç oluşturmalı ve rekabet değerlendirmesi yürütmek için, tarama araçlarının hazırlanmasını da içeren spesifik ve şeffaf ölçütler geliştirmelidir.
2. Rekabet değerlendirmesi yürütürken hükümetler aşağıdakiler üzerinde kısıtlamalar getiren politikalara özellikle dikkat etmelidir:
 - i) Pazar katılımcılarının sayısı ya da dağılımı;
 - ii) Pazar katılımcılarının yapabileceği faaliyetler;
 - iii) Pazar katılımcılarının rekabetçi bir şekilde davranma yönündeki eğilimleri;
 - iv) Tüketicilerin ulaşabildiği seçenekler ve bilgiler.
3. Kamu politikaları, rekabetçi sonuçları teşvik etme amacını taşıyor bile olsa, özellikle aşağıdaki durumlarda, rekabet değerlendirmesine tabi olmalıdır;
 - i) Düzenleyici bir kurum ya da rejim oluşturacak ya da gözden geçirecekse (örn. diğer konuların yanı sıra, değerlendirme, düzenleyici kurumun düzenlenen endüstriden ayrılmasını sağlayabilir);
 - ii) Fiyat ya da pazara giriş için bir düzenleme projesini uygulamaya koymak (örn. değerlendirme daha makul, rekabeti daha az kısıtlayıcı müdahale yolları bulunmadığını doğrulayabilir);
 - iii) Yerleşik tekelleri yeniden yapılandırmak (örn. değerlendirme yeniden yapılandırma tedbirlerinin gerçekten rekabeti artırma yönündeki hedeflere ulaştığını doğrulayabilir);
 - iv) Pazar için rekabet süreçleri getirmek (örn. değerlendirme, ihale sürecinin şirketleri tüketiciye fayda sağlayarak etkin bir şekilde faaliyette bulunmaya teşvik etmesini sağlayabilir).

B. Rekabet üzerinde gereksiz kısıtlamalar oluşturan kamu politikalarının gözden geçirilmesi

1. Hükümetler, rekabet üzerinde gereksiz kısıtlamalar yaratan mevcut veya teklif halindeki kamu politikalarının gözden geçirilmesi için uygun bir süreç oluşturmalı ve uygun alternatifleri değerlendirmeye yönelik spesifik ve şeffaf ölçütler geliştirmelidir.
2. Hükümetler, uygulamanın faydalarını ve maliyetlerini de dikkate alarak, izlenen kamu çıkarı hedefleriyle uyumlu olan daha rekabet yanlısı bir alternatifi benimsemelidir.

C. Kurumsal Ortam

1. Rekabet değerlendirmesi, kamu politikalarına ilişkin gözden geçirme sürecine kurumsal kısıtlamalar ve kaynak kısıtlamalarıyla uyumlu olan en etkin ve etkili biçimde dahil edilmelidir.
2. Rekabet alanında uzmanlık sahibi kurumlar veya görevlilerin, rekabet değerlendirmesi sürecinde yer alması sağlanmalıdır.
3. Önerilen kamu politikalarıyla ilgili rekabet değerlendirmesi, politika oluşturma sürecine erken bir aşamada dahil edilmelidir.

D. Tanımlar

Bu Tavsiye Kararının amaçları bakımından:

"kamu politikaları" düzenlemeleri, kuralları ve mevzuatı,

"rekabet üzerinde gereksiz kısıtlama yaratmak" uygulanabilir alternatifler ve bunların maliyetleri dikkate alındığında, kamu yararı hedeflerine ulaşmak için ihtiyaç duyulan rekabet üzerindeki kısıtlamaların gerekenden fazla olduğunu,

"pazar katılımcıları" mal veya hizmet tedariki ya da alımıyla uğraşan işletmeleri, bireyleri veya devlet teşekküllerini,

"rekabet kurumları" piyasadaki rekabeti savunmak, teşvik etmek ve iyileştirmekle görevli ve bu görevlerini yerine getirme konusunda spesifik bir sektörle sınırlı olmayan, ulusal bir rekabet otoritesini de içeren kamu kurumlarını,

"pazar için rekabet süreçleri" belirli bir pazara tedarikte bulunma ya da kıt bir devlet kaynağını belirli bir süre boyunca kullanma hakkının verilmesi için hükümet tarafından düzenlenen ihale süreçlerini,

"rekabet değerlendirmesi" kamu politikalarının rekabet üzerindeki etkilerine ilişkin, alternatif ve rekabete daha az aykırı politikaların da dikkate alınmasını içeren değerlendirmeyi ifade eder. Rekabet değerlendirme ilkeleri devletin tüm seviyeleri için geçerlidir.

II. Üye olmayan ekonomileri bu Tavsiye Kararına katılmaya ve onu uygulamaya DAVET EDER.

III. Rekabet Komitesine aşağıdaki GÖREVLERİ VERİR:

Bu Tavsiye Kararı kapsamında, Üye ülkeler ile bu Tavsiye Kararına katılan Üye olmayan ekonomilerin deneyimlerini paylaşabilmelerine yönelik bir forum oluşturmak;

OECD'nin diğer ilgili Komiteleri ve Organları nezdinde bu Tavsiye Kararını desteklemek;

Konsey'e üç yıl içerisinde bu Tavsiye Kararına ilişkin deneyimler konusunda rapor vermek.

Notlar

Tavsiye Kararının tam metni, ek bilgilerin ve gelecekteki güncellemelerin de bulunabileceği OECD yasal belgeler veri tabanında mevcuttur: <http://acts.oecd.org/Default.aspx>

Amerika Birleşik Devletleri'nin Beyanı: "ABD Delegasyonu, Birleşik Devletler'de uygulanmasının, hükümetin bağımsız birimlerinin, özellikle de ABD Kongresi'nin çalışmalarına bağlı olabileceğini belirterek, Birleşik Devletlerin bu Tavsiye Kararı için verdiği desteği onaylamaktadır."

Avrupa Komisyonu'nun Beyanı: "Avrupa Komisyonu, Rekabet Değerlendirmesi Hakkında Tavsiye Kararının kabulünü memnuniyetle karşılamakta ve desteklemektedir. Tavsiye Kararı Avrupa Komisyonunun farklı politika alanlarında dikkate alınan rekabet ilkelerine verdiği önemi vurgulamaktadır. Ancak kamu politikasının tanımı, kamu kurallarının belirlendiği bazı alanları hariç tuttuğu için Tavsiye Kararının nispeten dar olduğuna dikkat çekmek istiyoruz. Bununla birlikte Tavsiye Kararı, herhangi bir tarafın Tavsiye Kararında belirtilen standardın ötesine geçmesini engellemediğinden, Avrupa Komisyonu bu belgenin kabulünü tamamıyla desteklemektedir."

OECD REKABET DEĞERLENDİRMESİ ARAÇ SETİ KONTROL LİSTESİ

Bu kontrol listesi, Tavsiye Kararına dayanarak rekabet engellerini ortadan kaldırmak için hükümetlere yardım etmek amacıyla geliştirilen OECD Rekabet Değerlendirme Araç Setinin bir parçasıdır. Bir yasal düzenleme aşağıdaki etkileri ortaya çıkarıyorsa rekabet değerlendirmesi yapılması gerektiğini vurgulamaktadır:

A

Tedarikçilerin sayısını veya dağılımını sınırlama

Düzenleme aşağıdakilere yol açıyorsa bu durum söz konusu olabilir:

- A1** Bir tedarikçiye mal ya da hizmet sağlaması için münhasır haklar veriyorsa
- A2** Faaliyette bulunmak için lisans, izin ya da yetki verilmesini koşul olarak belirliyorsa
- A3** Bazı tedarikçi gruplarının mal ya da hizmet tedarik etmesini sınırlandırıyor
- A4** Bir tedarikçinin pazara girme veya pazardan çıkma maliyetlerini büyük ölçüde artırıyor
- A5** Şirketlerin mal, hizmet veya işgücü sağlamasına ya da sermaye yatırımı yapmasına coğrafi engeller oluşturuyorsa

B

Tedarikçilerin rekabet etme olanaklarını sınırlama

Düzenleme aşağıdakilere yol açıyorsa bu durum söz konusu olabilir:

- B1** Mal veya hizmetlerin fiyatlarını kontrol ediyorsa ya da esas olarak etkiliyorsa
- B2** Tedarikçilerin mal ya da hizmetlerinin reklamını yapma veya pazarlama özgürlüğünü kısıtlıyorsa
- B3** Ürün kalitesi açısından bazı tedarikçilerin diğerlerine göre üstün olmasını sağlayan ya da birçok bilinçli tüketicinin tercih edeceği seviyenin üzerinde olan standartlar belirliyorsa
- B4** Bazı tedarikçiler için üretim maliyetlerini diğerlerine göre önemli ölçüde artırıyor (özellikle yerleşiklere yeni giriş yapanlardan farklı davranarak)

C

Tedarikçilerin güçlü bir şekilde rekabet etme güdülerini azaltma

Düzenleme aşağıdakilere yol açıyorsa bu durum söz konusu olabilir:

- C1** Kendi kendine düzenleme veya birlikte düzenleme rejimi oluşturuyorsa
- C2** Tedarikçilerin ürünleri, fiyatları, satışları ya da maliyetlerinin yayımlanmasını gerektiriyorsa veya teşvik ediyorsa
- C3** Belirli bir sektörü ya da tedarikçi grubunun faaliyetini genel rekabet kanununun işleyişinden muaf tutuyorsa

D

Müşterilerin erişebildiği seçenekleri ya da bilgiyi sınırlandırma

Düzenleme aşağıdakilere yol açıyorsa bu durum söz konusu olabilir:

- D1** Tüketicilerin kimden alım yapacaklarına karar verme olanağını sınırlandırıyor
- D2** Tedarikçi değiştirmeyle ilgili açık veya gizli maliyetleri artırarak tüketicilerin mal veya hizmet tedarikçileri arasındaki hareketliliğini azaltıyorsa
- D3** Alıcıların etkin biçimde alışveriş yapabilmesi için gerekli olan bilgileri temelden değiştiriyorsa

oe.cd/competition-recommendations

